

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K,
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne prose
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo
Inzerati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin-
večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

50. štev.

V Ljubljani, v četrtek, dne 28. aprila 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inzerate i. t. d.: Upravništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo na-
ročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla
naročnina koncem meseca aprila, da jo zo-
pet obnové.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto K 14.—

za pol leta „ 7.—

za četrt leta „ 3-50

na mesec „ 1-20

Za Nemčijo:

za pol leta K 7-90

za četrt leta „ —

Za Ameriko:

za pol leta K 9-50

za četrt leta „ 4-80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj pri-
poročajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in
znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in ka-
varnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo
naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim
ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Monopoliziranje vžigalic.

Poročali smo že kratko, da je ministrski pred-
sednik baron Bienerth v sredo povabil klubske
načelnike, da se pogovori z njimi o vladnih na-
menih glede na monopoliziranje vžigalic. Slavna

vlada hoče tudi s tem monopolom pridobiti de-
narja. Če bi šlo le zato, da bi se imel stekati
dobiček, ki ga imajo sedaj privatni podjetniki, v
državno blagajno, bi se dalo govoriti o stvari.
Toda Bienerthovi vladi hodijo vse drugačne misli
po glavi. Ona hoče podražiti vžigalice, spraviti del
pomnoženega dobička v državni žep, vendar pa
prepustiti lep del profita privatnemu velekapitalu.
vlada bi rada dala monopol v najem delniški družbi
«Solo», za katero se skriva «Länderbank», ki je
že dosedaj spravila največ produkcije vžigalic v
svoje roke. Na konferenci so socialni demokratje
prav odločno nastopili proti tem ljubeznivim na-
meram.

Finančni minister Bilinski je podal prav
kratko in suho poročilo.

MLadočeh dr. Kramar je izjavil, da se nje-
gova stranka ne more vezati, dokler ne pozna
podrobnosti, misli pa, da se ne bo strinjala s tem,
da bi se izročal monopol privatni družbi. Primer-
nejši bi se mu zdel «banderolni davek» kakor v
Italiji (kjer se zapira vsaka skatljica s kolkom).

Tudi Nemec dr. Chiari meni, da oddajanje
monopola privatni družbi ni primerno.

Sodrug dr. Adler pravi, da se bodo socialni
demokratje bavili s stvarjo, kadar bodo podani
konkretni predlogi. Izjavlja pa že sedaj, da bodo
nastopili proti novemu konzumnemu davku, ki bi
naložil zopet največja bremena najsiromašnejšim
slojem. Soc. demokratje ne morejo odobravati ne
davka, ne monopola, s katerim hoče vlada profita-
rati milione. Iz časniških poročil pa je ponudba
Länderbanke precej znana. Državi se ima pač ga-
rantirati 15 milionov, zato pa ima biti v vsaki
skatljici le 50 vžigalic mesto 60 kakor doslej in
prodajati se ima skatljica po štiri vinarje.
Državi pa hoče Länderbanka zaračunati skatljico
po 16 vin., torej precej dražje, nego se sedaj pro-
dajajo vžigalice. Minister je izjavil, da ne more
država sama prevzeti produkcije, ker nima izurje-

nih ljudi. Toda taki ljudje se vendar lahko pri-
dobe; zapreka mora torej tičati drugod, saj vodi
država še težje obrate. Banderolni davek, ki je ne-
katerim gospodom tako simpatičen, tudi še ne pri-
naša kdovekaj. Za socialno-demokratsko stranko
pa prihaja še nekaj v poštev. Če bi se opustili
mali obrati, bi mnogo delavcev, ki ne dobe več
lahko dela, prišlo ob zaslužek in zahtevati bi mo-
rali, da bi se zanje izdatno poskrbelo.

Sodrug dr. Diamand je naglašal, da je
čudno, kako se vlada trudi, da bi pospeševala
truste. Tako je delala s petrolejem in to se opa-
zuje zopet pri vžigalicah. Na noben način ne mo-
remo soglašati, da se podraže vžigalice za 300
odstotkov in da vtakne od tega 200 odstotkov
država, 100 odstotkov pa privatna družba v žep.
Na Francoskem imajo tak monopol in kdor ve,
kako ga tam ljudstvo sovraži, ne bo svetoval vladi,
da bi ga vpeljala tudi pri nas.

Prvi majnik v Zagorju.

V Zagorju ob Savi se praznuje prvi majnik
letos na sledeči način:

Do 1/8. zjutraj se zbere sodrugi pred čakal-
nico v Kisovcu. Odtod gre ob 1/8. sprevod z
godbo na čelu na Loke, potem po okrajni cesti
na Toplice in s Toplic na Zagorje.

Ob 9. dopoldne bo

Ljudski shod

na vrtu gostilne gospoda Goveška.

Popoldne ob 2. bo zopet na vrtu gostilne
gosp. Goveška

Ljudska veselica,

na kateri sodeluje rudniška godba.

Sodrugi! Udeležite se vsi izprevoda, shoda in
veselice!

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

„Rdeči Prapor“!

PODLISTEK.

Socializem in vera.

Predavanje dr. Henrika Tume dne 17. aprila 1910 v
strokovni organizaciji kovinarjev na Jesenicah.

Često se očita, da so socialisti brezverci. Do-
cela neprav. Ločiti se mora socializem od socialno-
demokratske stranke. Socialno-demokratska stranka
je praktična politična in ekonomska stranka, ki
ima v politiki cilj, da spravi delavsko ljudstvo do
vlade v državi in ki ga zbira in vodi v ekono-
mičnem boju proti zlorabi bogastva in dela, proti
kapitalizmu. Zato so politične in strokovne organi-
zacije tudi temelj in glavni obseg socialno-demo-
kratske stranke.

Res pa je, da ima tudi socialno-demokratska
stranka višje, idealne cilje in da se ti vjemajo z
vsebinsko in cilji socializma. Socializem je, lahko re-
čemo, velik znanstveni sistem. Sprva je bil sociali-
zem le nauk, da so vsi človeški pojavi — pojavi
človeške družbe in stremjenje to družbo prenoviti
in okrepčati v prid velike mase človeštva proti iz-
koriščanju bogastva in izobrazbe malega števila
ljudi. Socializem že po svoji besedi pove, da je
nastal iz družabnih bojev človeštva in je moral na-
stopiti vidno v človeški zgodovini takrat, ko je po-
stala vidna delitev človeštva na dva glavna sloja:
gospodujočega in služočega. Zaradi tega je sociali-
zem v praksi ustvaril razredni boj.

Socializem temelji na razvojnem principu. So-
cializem je ugotovil, kako in zakaj se je razvijala

človeška družba, in kaže na tej podlagi, kako in v
kateri smeri, s katerimi cilji se mora razvijati na-
prej. Gonilna sila socializma je ravno pogled v bu-
dočnost. To je ona velika idealna sila, ki jemlje
tudi naše boljinbolj vse res inteligentne moči, tudi
iz razreda kapitalistov.

Ker sloni socializem na principu razvoja, raz-
širi človek v želji po spoznavanju smeri in ciljev
človeške družbe, nehoté svoj pogled na obdajajočo ga
prirodu. Vsled istega principa se tako druži socia-
lizem z drugimi znanstvenimi sistemi, kateri so: na-
turalizem, subjektivizem, estetizem. Tako predstavlja
danes združeni socializem, naturalizem in estetizem
novo svetovno naziranje ter vsled tega načelnega,
glavnega in, lahko rečemo, edinega pravega na-
sprotnika starega svetovnega naziranja, ki se iz-
raža danes v krščanstvu, vcepljenem na starogrško
kulturo in rimsko civilizacijo.

No, te znanstvene teorije ne spadajo v delo-
krog socialno-demokratske stranke, ki je, kakor
rečeno, zgolj stranka s praktičnimi cilji. Tako ostaja
socializem torišče znanstvenikov, socialistov-teore-
tikov, ki pripravljajo novo svetovno naziranje, ki
mora seveda v bodočnosti in potom svobodne šole
postati last širokih mas, ako te hočejo izkoristiti
pridobitve politike in ekonomije v svojo moralno in
umstveno povzdigo.

Oglejmo si sedaj od druge strani, kaj pravza-
prav pomeni vera kot religija na sebi. Preden je
človek spoznal približno obdajajočo ga prirodu in
človeško družbo, je spoznaval sebe, in vsak človek

je, spoznavaje svojo notranjost, lahko ločil tri glavne
lastnosti ali sile v sebi; čustvo, razum in volja.
Vi vsi, ki me poslušate, prav dobro ločite, da ču-
tite, ljubite, sovražite, da hočete nekaj storiti, in
da razločite, da mislite. Otrok, ki količkaj telesno
doraste, se skoro zave teh trojnih moči v sebi.
Vere pa, ako ločimo prav človeške notranje sile,
ne zasledimo kot nekaj takega edinstvenega, marveč
nahajamo vero kot nekaj sestavljenega, združba
čustvenega našega notranjega življenja in našega
spoznavanja.

Razumemo ta pojem vere, če se ozremo, v
kateri obliki se je vera javila med človeštvom. Ako
sežemo nazaj v prazgodovino človeka, in ko ga
najdemo v prvih početkih, ko so vladale na zemlji
vulkanske sile in sile vesoljnih potopov, takrat je bil
človeški razum še ne razvit. Vladala so v človeku
čustva in efekti pod groznimi vtiskom vulkanskih
erupej in uničujočega vodovja. Strah in groza sta
morala biti najmočnejši čustvi v človeku in tudi
vidimo, da se prva vera pri divjih narodih izraža
iz tega čustva. Divji človek pred vsem obožuje,
kar je groznega, neznanskega in nerazumljenega, ali
je že blisk na nebu, ali čudovita zver, ali strupena
kača.

Prva oblika vere je tak fetišizem, to je obože-
vanje neke podobe, ki predstavlja ravno nekaj ne-
razumljenega, neznanskega, groznega, ali tudi na-
posled grotesknega. Še danes zasledujemo fetišizem
pri zaostalih divjih narodih.

Dalje prih.

Tržaška konferenca.

Konec.

Blagajniško poročilo je podal sodrug Stolf. O delovanju političnega odbora se je razvila obširna debata, katere so se udeleževali sodrugi Anton Jernejčič, Gaspari, dr. Ferfolja, Hafner, Sosič, Fran Jernejčič, Žigon, Avgust in Fran Novak, Etb. Kristan, Petejan, Govka, Hafner, Bahun. Zaključno besedo je imel sodrug Regent. V kontrolno komisijo so se izvolili sodrugi Šešek, Sosič in Lovka, v komisijo za pregledovanje mandatov pa sodrugi Vencajz, dr. Ferfolja, Fran Jernejčič. Poročilo pol. odbora se je soglasno vzelo na znanje.

Na to je podal sodrug dr. Ferfolja jako zanimiv referat o ljudskem štetju, ki ga objavimo posebej.

S tem se je prekinilo zborovanje ob pol 1. opoldne.

Na popoldnevni seji je kontrolna komisija predlagala absolutorij blagajniku, kar se je soglasno odobrilo.

Mandatna komisija je poročala, da je na konferenci 50 delegatov, 1 zastopnik izvrševalnega odbora, 1 zastopnik nemške organizacije (zastopnik italijanske stranke je moral po opravih oditi), 2 zastopnika goriske deželne organizacije in 1 zastopnik strokovne komisije. Poročilo se je vzelo na znanje.

Razvila se je debata o ljudskem štetju, v katero so posegli sodrugi Regent, Petejan, Avg. Novak, Bahun in Etb. Kristan.

Sprejela se je sledeča resolucija:

«Konferenca odobrava načela, izražena v referatu in debati o ljudskem štetju, prepušča pa izvrševalnemu odboru jugoslovanske soc. dem. stranke v Ljubljani, da izda navodila za enotno akcijo cele stranke.»

Potem je poročal sodrug Regent o organizaciji, agitaciji in tisku. Tudi o tej točki je bila debata prav obširna in so se je udeležili sodrugi dr. Ferfolja, Gaspari, Kopač, Kermelj, Hafner, Bizjak, Fran Novak, Bahun, Ant. Jernejčič, Etb. Kristan in Regent.

Soglasno sta se sprejeli sledeči resoluciji:

1. Današnja konferenca sklene:

Ozirajoč se na dejstvo, da je politična organizacija, ki jo je pričel snovati dosedanji politični odbor v zmislu strankinih pravil, za tukajšnje razmere za sedaj edino mogoča in uspešna, nalaga bodočemu političnemu odboru

1. da nadaljuje gradnjo politične organizacije v zmislu, ki mu je sledil dosedanji politični odbor;

2. da zaradi nadaljnjega razvoja stranke izdela v teku treh mesecev po vzorcu italijanskih socialističnih mladeniških organizacij načrt, po katerem naj se združi vsa sedaj v naših vrstah se nahajajoča mladina v posebno mladinsko organizacijo, kateri naj v tem času izdela pravila, poslovnik in določi delokrog;

3. da uredi tesnejše odnose med pol. in strok. organizacijami, tako da postane vsak član tudi član one organizacije;

4. da otvori šolo za agitatorje;

5. da uprizoni in neprestano vzdržuje akcijo proti alkoholizmu med delavstvom, na prihodnji konferenci pa o uspehu poroča;

6. da organizira kolportažo in naročanje «Rdečega Prapora».

II. Konferenca priznava potrebo kulturne organizacije in dela za splošno naobrazbo delavnega ljudstva; pozivlja sodruge, da pristopajo v velikem številu društvu «Ljudski oder» in drugim socialističnim delavskim izobraževalnim društvom;

izjavlja, da je dolžnost sodrugov, v vseh ozirih podpirati delovanje imenovanih društev, zlasti pa poizkusno akcijo «Ljudskega odra» za izdajanje brošur; nalaga pol. odboru, da nadaljuje z ustanavljanjem delavskih izobraževalnih društev po okolici tržaški.

V politični odbor so bili soglasno izvoljeni sodrugi: Ivan Regent, Ljudevit Vencajz, Albert Stolf, Filip Hafner, Andrej Bahun, Miroslav Znidaršič, Matej Skapin, Fran Novak, Ivan Lavrenčak; v kontrolo pa Avgust Novak, Fran Šešek in dr. Josip Ferfolja. Sodrugi Regent se zahvaljuje v imenu izvoljenih in apelira na podporo vseh sodrugov.

Predsednik sodrug dr. Dermota izraža v imenu konference simpatije bojujočim zidarjem na Nemškem, resumira delo konference in pozivlja vse

sodruge na resno delo za izvršitev sklepov. S tem zaključuje konferenco ob 6. zvečer.

Politični odsevi.

* **Gospodarska zbornica** je imela v ponedeljek sejo, na kateri se je po brezpomembni debati sprejela predloga o posojilu v drugem in tretjem branju. Finančni minister Bilinski je seveda zagovarjal svoje gospodarstvo.

* **Mladočeska stranka** je imela v soboto in nedeljo svoj zbor v Pragi. O političnem položaju je govoril dr. Kramář. Dejal je, da so zadnja tri leta bila za česko politiko neugodna. Mladočeska stranka je doživela pri volitvah mnogo porazov, ker je šla v boj z geslom pozitivne politike, ki je bilo takrat nepriljubljeno. Danes je bolje, in vse česke stranke, razen radikalcev, to geslo že priznavajo. Na vsak način je treba doseči izpremembo sedanjega protislovanskega vladnega sistema. Ni merodajno to, ali je vlada parlamentarna ali ne-parlamentarna. Glavna stvar je, da se naslanja na vse narode in da je nasproti vsem narodom pravična. Vprašanje parlamentarne vlade je za Čehe sledeče: Čehi so principiarno za parlamentarno vlado, seveda ne iz osebnih motivov, temveč iz konsekvenc splošne in enake volilne pravice. Kar se tiče Poljakov, je poslanec dr. Kramář dejal sledeče: Česke stranke so v zadnjem času ugodile vsemu, kar so od njih zahtevali Poljaki, vendar so se v njih varali. Vendar Poljaki ne bodo mogli dolgo obstati na svojem sedanjem stališču. «Slovanski Enoti» se seveda ne bodo pridružili, pričakovati pa se sme od njih, da ne bodo podpirali neprijateljskega protislovanskega vladnega sistema.

* **O poljski politiki** piše glasilo poslanca prof. Glombinskega: Za sprejetje finančne reforme ne zadostuje večina 40 glasov, ker bodo n. pr. alpski Nemci glasovali proti davku na pivo. Zato je prav aktualno vprašanje, kaj bo storila «Slov. Enota». Prof. Glombinski misli, da «Slov. Enota» pri saniranju dež. financ ne bo smela delati opozicije in se bo morala priklopiti strankam, ki pozitivno delajo. Pri tem skupnem delu pa se najdejo vezi med strankami in vse ostalo, rekonstrukcija, izpremembe v večini itd., pride samo ob sebi, avtomatično. Poljaki bi v tem zmislu izvršili novo akcijo.

* **Najni predlog radi dalmatinskih železnic**, ki je bil v soboto sprejet v državnem zboru, je dobil po predlogu posl. Šušteršiča nekatere izpremembe. S predlogom, ki je soglasno obveljal, se pozivlja vlada: 1. Začeti z zgradbo železnice Novo mesto—Črnomelj—deželna meja—Knin—hrvaška meja; 2. Z vso energijo storiti vse potrebne korake pri ogrski vladi, da začne z gradnjo železnice od meje do Karlovca—Ogulina do dalmatinske meje; 3. Če bi ogrska vlada tega ne hotela, naj odloča razsodišče; 4. Sestaviti najpoznejše l. 1911. zakonski načrt za finančno zagotovitev proge Aržano—Bugojno; 5. Z obžalovanjem se vzame na znanje izjava vlade glede zvišanja tarifov na železnici Kašava—Oderberg; 6. Vlada se pozivlja, da takoj začne z zgradbo železnice Zader—Očetovo—Knin ali pa zgradi drugo progo, ki bi Zader vezala s progo Split—Knin. Slednjic se vlada pozivlja takoj nadaljevati železnico Split—Aržano.

* **Grof Khuen Hedervary** je jako optimističen. Nekemu ogrskemu časnikarju je dejal, da bodo volitve vladi prinesle čisto gotovo večino. Vprašanje je le, kako velika bo ta večina. Volitve bodo razpisane sredi maja, vršile se bodo pa začetkom junija. Grof Khuen je nadalje izjavil, da je brez-pogojno za volilno reformo. Vendar vprašanje zdaj ni aktualno; šele čez kak dve leti se bo dalo o njem govoriti. Justični minister pa trdi, da je vse gotovo za demokratično volilno reformo. Kdo torej laže?

* **Hrvaško-srbska koalicija** je popolnoma v pasti. Odkar je sklenila žalostni pakt s Khuen-Hedervaryjem, so njeni časopisi venomer pripovedovali, kako je ban dr. Tomašić na njenem stališču in kdor je slišal njene govornike, bi moral misliti, da sta se izpremenila Khuen in Tomašić, ne pa koalicija. Na zadnji seji hrvaškega sabora se je pa pokazalo, da je uloga koalicije ključna, da ne more biti bolj. Kakor poročamo na drugem mestu, je dr. Mile Starčević razkril velikanski škandal, da je bivši madžaron, sedanji Frankovec profesor Kršnjavi sestavljal državnemu pravniku Accurtiju obtožni govor v «veleizdajniškem» procesu. Vse je bilo na nogah vsled tega razkritja in naravno je, da so bili najbolj razburjeni poslanci hrvaško-srbske koalicije. Naenkrat je vstal «njihov» ban dr. Tomašić in s trdim glasom prepovedal, na tak način jemati «avtoriteto» državnim organom; zažugal je, da bo preprečil vsak podobni poizkus, kar mu je prav lahko, ker ima v žepu — dekret za razpust sabora. In poslanci hrvaško-srbske koalicije se niso genili; molčali so, zakaj njihov ban jih lahko požene domov in lahko dela, kakor je delal Rauch. Proračunski provizorji so mu dovolili še do novembra, torej jih ne potrebuje več. Dolej jim je kazal sladkor, sedaj jim kaže bič. In oni ubogajo!

* **Pri volitvah za francosko zbornico** je izvoljenih 57 republikancev, 154 radikalcev in socialistov, 10 neodvisnih socialistov, 28 zedinjenih socialistov, 43 naprednjakov, 12 nacionalistov, 58

konservativcev; manjka še 8 poročil iz kolonij. Treba bo 213 ožjih volitev. Izgubili so konservativci 3 mandate, naprednjaki 1, radikali 1. Pridobili so nacionalisti 1 mandat, levi republikanci 8, zedinjeni socialisti 2.

* **Socialistični glasovi na Francoskem** so po računih Jaurèsovega lista «Humanité» od zadnjih volitev leta 1906 narasli od 800 tisoč na milijon, torej za 200.000.

* **Vstaja v Albaniji** se silno razširja, tako da je postal položaj za Turčijo že kritičen. Poročila z bojišča so za vlado skrajno neugodna. V bližini Vrela Črnodjevega je 8000 Arbanasov napadlo turško vojsko, obstoječo iz 15 bataljonov, nekaj konjenice, 10 topov in 15 brzostrelnih pušk. Po osemurnem ljutem boju so se Turki umaknili v Lipljane. Turške izgube so ogromne. Turki so transportirali svoje ranjence v Prilep. — Drugo poročilo iz Skoplja pravi: Pri Prištini je 5000 Arbanasov napadlo turško vojsko ter jo obkloplilo. Turški voji so odrezani od Skoplja. Železniska proga je razdejana. V Skoplju vlada silna panika, ker se sliši grmenje topov že popolnoma v bližini. Sotesko Kačanik straži 3000 vstasev. General Durgut Ševket paša jih je naskočil, a je bil odbit. Vstasi so vjeli 20 turških vojakov, razdejali železnisko progo, ter na raznih mestih prerezali brzojavne žice. — Ministrski svet je sklenil takoj mobilizirati redifno vojsko v okrožju Soluna in Smirne. Mobilizirani polki se imajo nemudoma poslati v Albanijo. (Dalje glej Zadoje vesti.)

Dopisi.

Trst. (Stabilimento tecnico triestino). Znano je, da je drž. zbor svoječano z vsemi proti glasom socialistov sklenil na predlog agrarcev in drugih lakomnih oderuhov, vpeljati visoke carine na uvoz živine, mesa i. t. d., da se obvaruje s tem tuje konkurence, odnosno vpliva na ceno domačih pridelkov. Ker je uvoz zunanega blaga za nas omejen, lahko zvišujejo ceno živil oni lakomneži kakor jih je volja, kajti konkurenca je izključena. In to je eden najvažnejših vzrokov današnje draginje živil. Da se pa ljudstvu lažje pokaže pomanjkanje živil, pa poskrbe naši agrarci, da točno odide vsak teden toliko vlakov živine in drugih živil čez mejo na Nemško, če prav za nižje cene, nič zato. S pomanjkanjem živine pa poizkušajo opravičiti slepemu ljudstvu vedno rastočo ceno. — Ravno-tako je tudi z železom in drugimi surovimi kovinami. Vsled niskih zavarovalnih carin je konkurenca omejena ter dana priložnost našim rudniškim baronom, diktirati cene železa na škodo industrije in industrialnih delavcev. Razloček je le, da povzročuje draginja sirovega železa tudi odločno draginjo v produkciji strojev i. t. d., in sicer tako visoko, da si naši podjetniki pri S. Roku, odnosno v Trzinu, radi pustijo uvesti stroje za parobrode z Angleškega, kajti od tam jih dobivajo brez oziva na dolgo pot in druge stroške mnogo ceneje. To pa je glede na Stabilimento tecnico v Trstu glavni vzrok pomanjkanja dela.

Vsem onim delavcem te tovarne, ki vedno vzdihujejo in vprašujejo po vzrokih draginje živil in pomanjkanju dela, naj bi za danes zadostovale te vrstice. Vsekakor jim pa svetujemo, da si naroke «Rdeči Prapor», kajti brez tega ostane slov. delavec slep in duševno mrtev kakor trava brez solnca.

Gorica. V nedeljo, 17. t. m. se je vršil sestanek klesarjev iz mesta in okolice, na katerem je govoril zastopnik klesarjev iz Trsta sodr. Catalano o gibanju klesarjev v Nabrežini ter o razmerah klesarjev na Goriskem, ki so naravnost skandalozne. Nato je govoril o velikem pomenu strokovne organizacije za goriske klesarje ter jih pozivljal, naj stopijo v organizacijo. Nato je govoril v istem zmislu sodr. Petejan v slovenskem jeziku. Potem se je vršila zanimiva debata, v kateri so izrekli vsi navzoči, da stopijo v organizacijo. Izvolil se je pripravljalni odbor, ki sestaja v sledečih sodrugov: Lavrenčič Anton, Standrež, Macino Ant., Gorica; Brancovich Avgust, Gorica; Tribušon Miha, Miren; Devetak Karol, Sovodnje; Carajel Franc, Gorica. Vpisnino in tedenske prispevke sprejema sodr. Petejan v Gorici, Via Tre Re 16. Pripravljalni odbor je imel svojo sejo v nedeljo 24. t. m. ob 10. dopoldne v društvenih prostorih, kjer se je vršilo tudi vpisovanje članov. Pozivljamo tudi druge klesarje, da se gotovo oglašijo. Klesarji, vsi v organizacijo!

Pulj. (Javni pekovski shod.) V četrtek, dne 21. aprila t. l. ob 10. dopoldne se je vršil pekovski shod v veliki dvorani Delavskega doma. Prisotni so bili vsi puljski peki do zadnjega. Glavni referent je bil sodr. Vinko Kermelj iz Trsta, ki je govoril tako temeljito, da so mu peki sledili z odprtimi usti. Govornik je izjavil približno takole: L. 1908, meseca decembra so socialistični poslanci v avstrijskem parlamentu predlagali zakon za ureditev pekovskih razmer. Ta stvar je vzbudila takšno senzacijo, da so se delodajalci kar tresli od jeze. Takoj so skovali nasproten zakon. V njem se pobija takoj § 1., ki zahteva, da delavci pri pekovskih mojstrih ne smejo delati več kakor devet ur na dan. Mojstri odgovarjajo nekako tako: «Absurdno» zahtevanje, naj bi se skrajšal delavni čas, je nemogoče izpolniti, ker bi škodovalo produktivnosti ter ga smatra zato zveza pekovskih moj-

strov za velikansko krivico in nevarnost za obstanek mostrov. Na § 6, ki zahteva, da ženske in dečki izpod 18. leta ne smejo biti vposleni ponoči, odgovarjajo ironično: «To je komično zahtevanje, kajti vajenci, ki bi ne delali ponoči, se ne bi ničesar naučili in končno bi postali izmed njih propalice, roparji, i. t. d. i. t. d.» Na § 7. zahteva, da mora imeti delavec med začetkom in koncem dela eno uro počitka, javljajo, da je to pravo provociranje ter da bi na tak način gospodar imel mnogo škode in zgube. Na vsako zahtevo so gospodarji odgovarjali in se zvižali kakor črv v kropu. Vendar jim vse to ni veliko pomagalo. Sodr. Kermolj je podrobno razjasnil vloženi memorandum, ki je v resnici zelo interesanten ne samo za pekove delavce, temveč tudi za druge obrti. Shod se je vršil v najlepšem redu in ob veliki pozornosti. Po govoru sođr. Kermolja so govorili še nekateri člani, nakar je predsednik, sođr. Okretič z lepimi besedami zaključil ta lepo vspehi shod, ki je pokazal, da so puljski peki, katerih je večina doma iz kamenitega Krasa, v resnici zanimajo za svojo organizacijo in streme po poboljšanju sedanjih razmer. Le tako naprej, sođrugi peki!

Slovenska Bistrica. (Dvajsetletnica.) Dne 1. majnika t. l. obhaja Ivan Novak, opekar, krčmar in posestnik v Slov. Bistrici, dvajsetletnico, odkar je organiziran sođrug socialno-demokratske stranke. Dvajset let sicer ni kdove kaj, vendar je pa lepe doba našega kratkega življenja. In če se ozremo v preteklost, vidimo, da je bilo pred dvajsetimi leti vendarle marsikaj drugače, nego je danes. Kdor se je takrat priznal za socialnega demokrata, tega so ljudje smatrali za človeka, katerega se je treba izogibati, kakor se neki izogiba hudič križa. Tako so se izogibali našega mladega socialca, za katerega se je vedno očitno priznaval, zlasti na Hrvaškem v dobi zloglasnega Khuenovskega režima in so ga preganjali, kjer so le mogli. In to se je takrat, ko še nismo imeli nobenega poslanca, ložje zgodilo nego danes, ko jih imamo, hvala zavednosti, že 88. Tudi ko se je vrnil na Štajersko, se je pričela gonja proti njemu; tožen je bil celo pri okrožni sodnji radi motenja vere, enajst priče je pričalo proti njemu, a izpričati mu niso mogli ničesar hudega in oprostili so ga morali. Nato so se ga lotili nemški nacionalci in mu metali polena pod noge, kamorkoli se je obrnil, samo da bi ga prisilili, da bi trobil v njihov rog. Toda on je ostal trd, neizprosni, pa tudi neustrašni mož-korenjak, zvest, svojemu poklicu, pa tudi neomajan in zvest svojemu prepričanju. Naš jubilar je torej vzor-značajnega moža, je pa tudi vzor-gospodar in vzor državljana. Državi daje v redu, kar ji gre, zahteva pa tudi od nje, kar je dolžna ona napram svojim državljanom. Pa si oglejmo njegovo gospodarstvo. Devet občin naokrog ne najdete vse tako lepo v redu in snažno, bodisi v hiši ali v hlevu, na dvorišču ali na polju. Red in snaga sta posledica neumorne delavnosti. In delaven je naš mož in cela njegova družina. Kdo ga je videl kdaj lenuhariti? Kdo ga je videl kdaj pijanega? Kdo ga je videl, da bi zapravljaj čas, denar in zdravje pri kvartopircih ali drugih razuzdancih? Nihče in nikoli! — Tako je življenje pravega socialnega demokrata. Mož pač zasluži, da mu želimo dolgo življenje, kar tudi lahko pričakujemo, saj je iz trdne rodovine; njegova mati je na svoj osemdeseti rojstni dan še sama naložila 3 voze zidovnega kamenja. Pa tudi njegova žena, kot zvesta mu družica, zasluži, da se je spominjamo ob tej priliki. Kar hoče mož, hoče tudi ona, kar noče on, tega tudi ona noče. Njegovo prepričanje je njeno prepričanje in kar reče mož, to je njena volja. Delo je njeno življenje, njena zabava in njeno veselje; brez dela ne bi mogla živeti. Zato pa je tudi vedno vesela in dobre volje. Čemernega človeka ne trpi ne v gostilni, ne pri delu. Kisle obraze zna odpraviti pri gostih kakor tudi pri delavcih s kako primerno šaljivko ali pa s kako pesmico, katero ima vedno pripravljeno za vsako priliko. — Kdo ne bi želel takim ljudem sreče in vsega dobrega? Bliznje sođruga pa vabimo, da ga ta dan razveselijo s svojim obiskom.

Domače vesti.

— **Cankarjevo drama «Jakob Ruda»** uprizori v soboto, 30. t. m. dramatični odsek «Vzajemnosti» v areni «Narodnega Doma». Naši diletantje, ki so se šele po zimi začeli učiti, kažejo torej hvalevreden pogum, ki ga bo ljubljansko delavstvo gotovo priznalo s tem, da se udeleži predstave v čim večjem številu. Jakob Ruda, prvo Cankarjevo delo za oder, je resna drama, ki zahteva resne in vestne interprete. Resnobe in spoštovanja do drame pa imajo naši diletantje dovolj in kljub temu, da se mora igra uprizoriti v skromnih razmerah, je vendar gotovo, da bodo udeleženci imeli lep užitek. Vpoštevati je tudi treba, da doprinesejo člani dramatičnega odseka nemalo žrtv. Brez ozira na to, da morajo ves dan delati vsak v svojem poklicu, prihajajo pridno na izkušnje in nič ne ugovarjajo, če trajajo do enajstih, poldvanajstih zvečer. Zato pa tudi napredujejo tako lepo, da bodo imeli delavci lahko svoje veselje nad njimi. Prepričani smo, da bo v soboto arena polna.

— **Občinskega stražnika** imajo v Trzinu, ki bi bil, kakor nam poročajo, bolj sposoben za živinskega gonjača nego za svojo službo. V nedeljo, 24. t. m. je zvečer napadel tri mirno po trgu idoč

fante, med katerimi je bil neki sođrug. Suval in pehal jih je po cesti, dasi se mu niso nič upirali. Prišel je občinski odbojnik Globočnik, kateremu je stražnik oklefutal sina in mu tudi zvinil nogo, ter ga je dal po orožniku spraviti na varno. V Trzinu upajo, da ga kmalu pošljejo kam v Afriko ali v Tibet.

— **Adamiču in Lundru** je hotel «Združeni narodni odbor» postaviti spomenik na pokopališču. Zdi se pa, da misli vlada prepovedati ta spomin. «Slov. Nar.» namreč poroča sledeče: «Združeni narodni odbor» je predložil dne 27. avgusta 1909 c. kv. okrajnemu glavarstvu za ljubljansko okolico osnutek nagrobnega spomenika Ivanu Adamiču in Rudolfu Lundru s prošnjo, naj ta osnutek odobri in izda oblastveno dovoljenje za postavitve spomenika. Na to vlogo ni bilo nobenega odgovora, pač pa se je privatno obvestil odbor, da oblast nima nobenih pomislekov proti osnutku. Na to je odbor izročil izvršitev spomenika kiparju Svitoslavu Peruzziu. Dne 7. marca 1910. se je urgirala rešitev vloge z dne 27. avg. 1909. in te dni je dobil «Združeni narodni odbor» uradno obvestilo, da c. kv. okrajno glavarstvo dovoljenja za postavljenje spomenika ne more dati. — Obenem je v tem uradnem dopisu rečeno, da se odbor svari, da bi oddal izvršitev spomenika, preden bo oblast izdala definitivno dovoljenje, da se sme ta spomenik postaviti na grobu Adamiča in Lundra. S tem je toliko rečeno, kakor da vlada sploh ne bo dala dovoljenja, da bi se spomenik postavil na pokopališču! — Reči moramo, da nam je stvar naravnost nerazumljiva. Spomenik sicer ne bo povrnil Adamiču in Lundru življenja; tudi bi bilo nekoliko prisiljeno, vpisovati jima smrt v zaslugo. Bila sta pač nesrečni žrtvi. Toda če jima hoče odbor postaviti spomenik, nam ne gre v glavo, po kakšni pravici bi se to dalo prepovedati. Radi verjamemo, da vladi ta spomin ni ljub. Ali to ne more biti pravni razlog. Dobro bi bilo, izvesti vsaj, kako utemeljuje okrajno glavarstvo svojo prepoved. Zakaj tega vendar ne moremo misliti, da postavljajo pri slavni oblasti ta grob v eno vrsto z grobom desetkratnega roparskega morilca.

— **V goriški deželni zbor** so bili tudi iz veleposestva zopet izvoljeni liberalni kandidati in sicer dr. Franko s 60, Klančič z 59 in Rutar z 58 glasovi. V manjšini so ostali klerikalni kandidati Zuchiat, Bolko in Grča, ki so dobili 52 do 53 glasov. Čemu je torej bilo treba anulirati liberalne mandate in potrositi toliko denarja za nove volitve? Menda res le zato, da so klerikalci v deželnem zboru lahko brez ovire delali, kar so hoteli.

— **Hrvaški sabor** se je v soboto odgodil do 4. maja. Pred tem pa je imel še jako burno sejo. Vodja takozvane Starčevčeve stranke prava dr. Mile Starčević je rekel med drugim, da je član Frankove stranke dr. Kršnjavi zahajal k banu baronu Rauchu zategadelj, ker je sestavljal državnemu pravdniku dr. Accurtiju obtožnico proti Srbom v «veleizdajniškem» procesu. V dokaz svoje trditve je pokazal dva lista, na katerih so odlomki govora državnega pravdnika. Poslanci, ki poznajo pisavo dr. Kršnjavega, so konstatirali, da se na listih res nahaja rokopis dr. Kršnjavega. Na to je nastal velikanski vihar v zbornici. Poslanec Supilo je klical: «Kršnjavi je res svinja». Koalicija je obsipala Frankovce s psovskami kakor: «Ničvredneži, lopovi, spletkarji». Supilo je klical: «G. podban, ali boste trpeli, da bo Accurti še državni pravdnik? To je sramota za Hrvatsko. Ta pijanec, ki popiva cele noči, ni niti sposoben, da bi si sam sestavil obtožni govor!»

— **Privatni dreadnoughti.** Iz Trsta se nam piše: Z ozirom na izjavo finančnega ministra, da je podjetje: «Stabilimente tehnico» v Trstu pričelo izdelovati stroje i. t. d. za nove vojne ladje na svoje lastno pest — iz patriotizma, torej brez naročila ali pogodbe od vlade, omenimo sledeče: V teku zadnjih dni je ravnateljstvo omenjenega stabilimenta dobilo v ušesa, da pride v tovarno nekdo na obisk; važno naj bi ne bilo, kdo da pride. Toda dejstvo je, da so kompetentni organi dali skriti dele onih turbin, ki so namenjene novim dreadnoughtom. Vprašamo tedaj: Zakaj skriva podjetnik svoje produkte, če jih je resnično prevzel na lastno roko? Mislimo, da imamo prav, če izvajamo iz tega dejstva, da je podjetje sprejelo naročbo od vlade, čeravno zadnja ni imela pooblaščenja, odnosno privoljenih sredstev od državnega zbora.

Prvi maj v Gorici.

Končni spored za praznovanje prvega maja se izpopolni še na sledeči način: Ob 9. uri dop. shajanje delavcev v Delavskem Domu, Via Tre Re 16; ob 9½. obhod po mestu z zgodbo in rdečo zastavo na čelu; ob 10½. manifestacijski shod na Telovadnem trgu; na shodu govore. Za slovenske delavce sođr. dr. Tuma in Bogumil Šmečal, urednik «Prava Lida» iz Prage; za italijanske in nemške delavce vođr. Josip Tuntar in dr. Viljem Ellenbogen, drž. poslanec z Dunaja.

Popoldne ljudska veselica na trovniku gosp. Pollija, Via Corso Fran Josip tik livarne zvonov. Na veselici sodelujejo trije peyski zbori. Saljiva tombola z lepimi dobroti. Ples. Vstopnina na veselico 30 v za osebo, k plesu 10 v komad. Priporočamo slovenskim delavcem iz mesta in okolice, da se udeleže v velikem številu shoda in veselice.

Zadnje vešti.

Naklada na pivo. Dunaj, 27. aprila. Cesar je sankcioniral kranjski deželni zakon, s katerim se zvišuje deželna naklada na pivo od 2 na 4 krone.

Državnozborni odseki. Dunaj, 27. aprila. Finančni odsek je bil včeraj valed lenobe mesečanskih poslancev nesklepčen, vsled česar so navzoči soc. demokratje Renner, Seitz in Seliger odklonili vpis v prezenčno listo, češ, da imajo stranke večine skrbeti za sklepčnost v odsekih.

Dunaj, 27. aprila. V odseku za državne uslužbence se je po dolgi debati sklenilo: 1. Da pragmatika ne sme omejiti državljskih pravic uradnikov in uslužbencev; 2. Da nima veljati za sodnijske uradnike. Izvolilo se je 5 poročevalcev, med katerimi je soc. demokrat Glöckel. Napravila se bo trojna anketa: 1. Za uradnike; 2. Za služabnike; 3. Za one uslužbence, ki niso navedeni v pragmatiki.

Finančni odsek. Dunaj, 27. aprila. Danes je bil finančni odsek sklepčen. Ker so prišli poslanci večine v zadostnem številu, so se tudi socialni demokratje vpisali v prezenčno listo.

Proračunski odsek. Dunaj, 27. aprila. Proračunski odsek je danes nadaljeval razpravo o proračunu.

Björnson mrtev? Berlin, 28. aprila. Nordijska korespondenca ima iz Pariza brzojav, da je Björnsterne Björnson včeraj ob 1. ponoči umrl. Njegovo smrt so že lani prenapljeno razglasili.

Eksplozija v Trstu. Trst, 27. aprila. V Dreherjevi restavraciji na borznem trgu, ki se je imela te dni otvoriti, se je vsled neke poškodbe na plinskih cevah nabral plin pod stakluro stropa. Pri preiskavanju se je plin unel ob prižgani vžigalici in eksplodiral. Dve osebi sta težko, štiri pa lahko poškodovane.

Hrvaške volitve. Zagreb, 27. aprila. Tudi pri včerajšnjih dopolnilnih volitvah sta bila izvoljena madžarona in sicer v Ogulinu pl. Šipuš, v Zemunu pa Chavrak.

Luengerjev naslednik. Dunaj, 27. aprila. Cesar je potrdil izvolitev dr. Neumayerja za dunajskega župana. (Neumayer seveda le greje prostor za Weisskirchnerja.)

Vstaja v Albaniji. Carigrad, 27. aprila. Doslej prihajajo same kritične vesti z bojišča. Ministrski svet je sklenil, poslati še novih čet na bojišče.

Skoplje, 27. aprila. Arbanasi zatrjujejo, da so bili pri Simliji Turki res poraženi in da so se morali umakniti z velikimi izgubami.

Solun, 27. aprila. Bitka med Prizrendom in Pristino se nadaljuje; vesti, ki so dole šle, pravijo, da je položaj turške vojske kritičen, ker imajo Arbanasi baje številnejšo moč in ugodnejše pozicije.

Solun, 27. aprila. Vstasi so prekinili železniški promet med Skopljem in Mitrovico. Boji so bili med Kačanikom in Ferizovićem. Godanca in Račka sta bili bombardirani. Včeraj je bil boj tudi pri Belem polju.

Vstaja v Albaniji. Solun, 27. aprila. Sklicavanje rezervistov v solunskem okraju se pospešuje. Pod orožje se kličejo tudi rezervni bataljoni iz ajdinskega okrožja.

Solun, 27. aprila. Šavket paša je s 25 bataljoni in 3 baterijami odšel iz Ferizovića proti Kačaniku. Torgut paša je na poti iz Lipljana. Iz Skoplja je odšlo vojaštvo proti Elesjanu.

Društvene vesti.

§ **Pevski zbor «Vzajemnosti»** v Ljubljani ima danes, v četrtek, ter jutri, petek ob 8. zvečer glavno skušnjo. Polnostevilna udeležba nujno potrebna.

Shodi.

Trst. V nedeljo, 24. t. m. je bil tukaj javen shod, na katerem je sođrug dr. Henrik Tuma iz Gorice predaval o predmetu «Socializem in delavstvo. V dvehurnem govoru nam je podal jasno sliko socializma in je žel iskreno priznanje poslušalcev.

Umetnost in književnost.

§ **Pisano polje** je naslov zbirki poezij Cvetka Golarja, ki jih je založila tiskarna Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani. Cena K 180 za broširano, K 280 za vezano knjigo. Ovitek in velike začetne črke je narisal M. Gaspari. Pesnik Golar se pri nas nekam premalo upošteva. Zbirka, ki je pred nami, obsega pesmi, ob katerih se človek resnično naslaja. Nekaj mehkega je v njih; Golar je lirik celo kadar piše prozo, v teh poezijah se pa prav posebno izraža njegova čustvenost, ki jo zlasti uživa v prirodi. Golar ne posnema, ampak vidi se, da čuti sam, kar poje. Slovenci nimamo odveč take pristne lirike, ki sili takorekoč kar v melodijo.

Raznoterosti.

§ **Sto delavcev zasutih.** Dva velika plazova sta zasula južni izhod predora pri Löttschbergu blizu Gopelsteina. Sto delavcev, ki so se nahajali v predoru, je bilo popolnoma ločenih od sveta. Poldeset mož je moralo pridno delati, da so odmetali sneg.

† Polkovnik Mašin umrl. Po daljši mučni bolezni je v Belgradu umrl vpokojeni polkovnik Aleksander Mašin, ki je bil l. 1903. glava in duša zarote proti kralju Aleksandru in kraljici Dragi. Po umoru kralja Aleksandra in kraljice Drage je bil na pritisk angleške vlade s štirimi svojimi tovariši vpokojen.

† Eksplozija v tovarni vžigalnic. Iz Segedina brzojavljajo: V tovarni za vžigalnice grofa Paiffyja je eksplodiral kotel. Vsa tovarna s sosodnimi hišami je zletela v zrak. Ubitih je 11 oseb, med temi 8 mladih deklet, ranjenih pa 21. Ranjence upajo zdravniki ohraniti žive. Med prebivalstvom je nastala prava panika. Neka nema ženska se je tako prestrašila, da je jela govoriti in klicati na pomoč.

Iz štranke.

o Delavski kolek za Kranjsko, Štajersko in Koroško. Založništvo tega koleka, ki je slično onemu za Gorisko, Istro in Primorsko, je po nalogu izvrševalnega odbora štranke prevzel sodr. Ivan Kocmar, pri katerem imajo organizacije in zaupniki na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem odslej napravljati svoje naročbe. Organizacije na Goriskem, Primorskem in v Istri naročajo kolek slej kakor prej pri sodrugu Jos. Peteja nu v Gorici. Sodrug in organizacije, tako strokovne kakor gospodarske, so naprošene, da se pridno poslužujejo delavskega kolka, ki utegne donosati štranci čedne dohodke. Rabi se lahko kot pečatna znamke pri poštnih pošiljkih, kakor: pismih, zalepkah, dopisnicah, razglednicah, zavojih itd. Naj se ne odda nobena pisma ali kaka druga pošiljatev, da bi ne bilo na njej delavskega kolka. Dalje se lahko naleplja na vstopnice pri raznih delavskih priredbah, na dopisnice in zalepke pri šalji pošti ter tudi na dobitke pri srečolovu, tomboli itd. Noben sodrug naj ne gre na volišče, ne da bi poleg imena kandidato-vega ne nalepil vsaj en delavski kolek. Vsaka delavska veselica ali druga priredba služi tudi v to, da se razpeča čim več delavskega kolka. Prosijo se še posebno vse strokovne in gospodarske organizacije, naj skleneje, da se vsa pisma opremijo z delavskim kolkom. Naročbe iz Kranjske, Štajerske in Koroške je poslati edino na naslov: Ivan Kocmar, Ljubljana, Gosposka ulica št. 12. Cena kolku je v Ljubljani ista, kakor v Gorici. Posamezen izvod stane 2 vinarja. Manj kakor 50 kolkov se po pošti ne pošlje, izvzema se če se obenem vpošlje tudi denar. Da ni preveč nepotrebnih stroškov (za naknadno pošiljanje denarja in eventualne opomine), se priporoča, da se obenem z naročbo vpošlje tudi denar (lahko tudi v poštnih znamkah). — Sodrug in organizacije, sežite po delavskem kolku!

Naročajte in širite naš list!

Mlado, staro,
Vsak pove:

Ta pa je za me!
Ker se samo ž njim krepčam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljši želodčni liker!

sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Svarimo pred ponaredbami!

Našim somišljenikom priporočamo:

Jlirija in Praxin kremo za čevlje.

Ciril in Metodovo vazelino in vazelino z mednarodno znamko Ciril Metoda ter Polerin čistilo za kovine.

Te predmete izdeluje domača tvornica kemičnih izdelkov
Golob & Volk, Ljubljana. 52-15

Znano po najnižjih cenah
se dobijo krasni 10-8

damski klobuki

v največji izbi, samo v modnem salonu

A. Vivod-Mozetič

v Ljubljani, Stari trg št. 21.

Klobuki se sprejemajo v popravilo.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Oaserma in Torre Blanca

se priporoča.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

10-7

priporočata v največji izbi po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice.

Delniška družba pivovarne Union

Sp. Šiška pri Ljubljani

priporoča svoje priznane izborni

marčno, dvojnemarčno in eksportno pivo
v sodcih in steklenicah. 10-4

H. Suttner

Ljubljana Mestni trg
nasproti rotovžu.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatine in srebrnine najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastoj in poštne prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo trgovino, kjer boste najbolje postreženi. 88

Velikansko izber
pomladnih in letnih oblačil

priporoča trdka

10-6

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Najnižje, stalne cene!

Zavod za pohštvo in dekoracije

26-2

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10.

Ustanovljeno leta 1857.

Telefon št. 97.

Pohštvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišča tapet, oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga i. t. d. Enostavne in razkošne ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopališč.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

52-14

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

